

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1972-1973.

21 MARS 1973.

**Proposition de loi relative à la publication
de certains revenus des membres du Parlement.**

RAPPORT
FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DES FINANCES (1)
PAR M. R. MAES.

Votre Commission a consacré, le 14 mars 1973, une discussion approfondie à cette proposition de loi.

L'auteur de celle-ci commence par signaler que, dans son esprit, il s'agit de faire un premier pas vers la publication des revenus de diverses personnes assumant des responsabilités publiques. Le texte vise toutefois uniquement la publication des revenus supplémentaires dont bénéficient certains parlementaires et qui proviennent d'un des organismes publics énumérés à l'article 1er et non pas, par conséquent, ceux qui proviennent de sources privées.

L'auteur souligne par la même occasion que si la forme de la proposition de loi et la liste des organismes qu'elle contient ne sont peut-être ni parfaites ni complètes, il s'agit au premier chef d'une question de principe.

Il lui a paru utile, afin de revaloriser totalement la fonction parlementaire, de réfuter en publiant les données exactes, la majeure partie des accusations nombreuses et souvent outrancières qui circulent dans l'opinion publique au sujet des revenus accessoires des parlementaires.

(1) Les membres suivants ont participé aux délibérations de la Commission :

MM. Maes J., président; Aerts, De Bondt, de Bruyne, De Clercq C., Dulac, Guillaume, Henckaerts, Hougardy, Kickx, Laque, Lagneau, Paque, Scheyven, van Waterschoot, Vlerick, Vreven, Wiard et Maes R., rapporteur.

R. A 8808

Voir :

Document du Sénat :

31 (Session de 1971-1972) : Proposition de loi.

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 1972-1973.

21 MAART 1973.

**Voorstel van wet tot publicatie van sommige
inkomsten van de Parlementsleden.**

VERSLAG
NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE
FINANCIEN (1) UITGEBRACHT
DOOR DE H. R. MAES.

Uw Commissie heeft op 14 maart 1973 een grondige bespreking aan dit wetsvoorstel gewijd.

In de eerste plaats heeft de indiener erop gewezen dat het in zijn bedoeling lag met dit voorstel een eerste stap te zetten inzake de publicatie van de inkomsten van diverse overheidspersonen. Het voorstel beoogt echter alleen de publicatie van de bijkomende inkomsten die de parlementsleden zouden genieten vanwege een der overheidsinstellingen die in artikel 1 opgesomd worden en dus niet inkomsten uit private bronnen.

De indiener wees er meteen ook op dat de vormgeving van het voorstel en ook de opsomming van de vermelde instellingen misschien niet perfect of volledig zijn, maar het gaat in de eerste plaats om de principiële kwestie.

Met het oog op de volledige herwaardering van het parlementair ambt, leek het hem nuttig de veelvuldige in de publieke opinie voorkomende en dikwijls overdreven beschuldigingen inzake zijdelingse inkomsten van parlementairen door publicatie van de ware gegevens grotendeels de kop in te drukken.

(1) De volgende leden hebben aan de beraadslagingen van de Commissie deelgenomen :

De heren Maes J., voorzitter; Aerts, De Bondt, de Bruyne, De Clercq C., Dulac, Guillaume, Henckaerts, Hougardy, Kickx, Laque, Lagneau, Paque, Scheyven, van Waterschoot, Vlerick, Vreven, Wiard en Maes R., verslaggever.

R. A 8808

Zie :

Gedr. St. van de Senaat :

31 (Zitting 1971-1972) : Voorstel van wet.

Plusieurs membres formulent des objections à l'égard de la proposition.

Un commissaire pose la question de savoir si l'intention de l'auteur est simplement de publier les sources de certains revenus ou s'il entend promouvoir l'indépendance des parlementaires. L'intervenant fait remarquer que la législation actuelle prévoit déjà certaines incompatibilités et qu'elle établit en outre expressément un certain nombre d'exceptions, par exemple pour les professeurs d'université. Il y a bien sûr des questions en suspens, telles que l'incompatibilité entre le mandat parlementaire et un mandat communal important. Si l'indépendance des parlementaires était réellement mise en doute, les mesures à envisager devraient avoir un caractère particulièrement radical.

L'intervenant ajoute que le « Manuel biographique » fournit maints renseignements sur les diverses fonctions exercées par les parlementaires.

Enfin, il souligne que les syndicats mentionnés au littéra e) de l'article 1er ne sont pas reconnus officiellement, encore que certaines lois citent dans leurs textes les organisations syndicales les plus représentatives.

Un autre commissaire insiste sur le fait que c'est surtout la liste des organismes mentionnés à l'article 1er, e), qui est susceptible d'être considérablement étendue. Il en est de même du littéra f), si l'on admet qu'il s'applique également aux entrepreneurs de travaux publics, ainsi qu'à tous les fournisseurs des organismes publics.

L'intervenant souligne en outre que, dans le cadre de la lutte contre la fraude fiscale, le précédent gouvernement a manifestement envisagé à un certain moment d'édicter la publication générale des revenus.

L'auteur de la proposition précise que seules sont visées les personnes civiles chargées d'effectuer des travaux, pour le compte d'organismes publics au sens littéral du terme, à l'exclusion donc des fournisseurs ordinaires.

Un autre commissaire estime que la proposition a des relents de poujadisme. Si l'on met en question l'intégrité des parlementaires, il faut étendre la publication aux revenus privés.

De plus, on ne peut tolérer que les parlementaires soient l'objet d'une discrimination. C'est pourquoi il estime que la proposition est inacceptable.

Un commissaire se déclare hostile au principe même de la proposition en raison de la discrimination qu'elle contient. On pourrait par exemple imaginer d'organiser une publicité similaire dans le cas de bourgmestres et d'échevins qui se trouvent souvent siéger simultanément dans plusieurs conseils d'administration. La proposition à l'examen constitue un premier pas vers la publication générale des revenus de tout un chacun.

A ce propos, il relève incidemment une différence importante entre les textes français et néerlandais de l'Exposé des Motifs : dans le texte français, il est uniquement question des revenus des parlementaires. L'intervenant souligne en outre que, telle qu'elle est envisagée par l'auteur de la proposition,

Meerdere commissieleden maakten bezwaren tegen het voorstel.

Een lid vroeg of het de bedoeling was gewoon alleen maar bronnen van inkomsten bekend te maken ofwel de onafhankelijkheid van de leden van het Parlement in de hand te werken. Hij deed opmerken dat in de bestaande wetgeving reeds bepaalde onverenigbaarheden voorzien zijn en er tevens ook uitdrukkelijk uitzonderingen gemaakt worden, b.v. voor de Universiteitsprofessoren. Er zijn natuurlijk ook wel hangende kwesties, zo b.v. de onverenigbaarheid van de uitoefening van een parlementair met een belangrijk gemeentelijk mandaat. Indien men werkelijk aan de onafhankelijkheid van de parlementsleden zou gaan twijfelen, zou men met de te treffen maatregelen zeer ver moeten gaan.

Tevens liet hij opmerken dat men in het « Biografisch handboek » een reeks inlichtingen over de diverse functies uitgeoefend door de parlementsleden kan vinden.

Tenslotte stipte hij nog aan dat de vakbonden vermeld onder punt e) van artikel 1 niet officieel erkend zijn, al komen weliswaar in bepaalde wetten teksten voor verwijzend naar b.v. de meest representatieve vakorganisaties.

Een ander lid legde er de nadruk op dat vooral de opgesomde instellingen in artikel 1, e) ten eerste voor uitbreiding vatbaar zijn. Hetzelfde geldt voor wat f) betreft indien men aanneemt dat ook b.v. aannemers van openbare werken daaronder vallen, evenals alle mogelijke leveranciers van de overheidsinstellingen.

Hetzelfde lid onderstreepte nog dat blijkbaar de vorige Regering in het kader van de strijd tegen de belastingsontduiking een ogenblik gedacht heeft aan de algemene openbaarheid van de inkomsten.

Daarop preciseerde de indiener van het voorstel dat hij alleen bedoelde rechtspersonen belast met werken voor de overheidsinstellingen in de letterlijke betekenis van het woord, d.w.z. geen gewone leveranciers.

Een ander commissielid gaf als zijn mening te kennen dat het voorstel naar poujadisme ruikt. Indien men twijfelt aan de onkreukbaarheid van de parlementsleden dan zou men de publicatie moeten uitbreiden tot de privé-inkomsten.

Men mag ook geen discriminatie ten opzichte van de parlementairen dulden. Hij achtte het voorstel onaanvaardbaar.

Een interveniënt verklaarde dat hij principieel tegen het voorstel gekant is wegens de discriminatie die er in vervat is.

Men zou ook o.m. voor burgemeesters en schepenen — dikwijls gelijktijdig lid van verschillende beheersraden — op gelijkaardige manier kunnen tewerk gaan. Huidig voorstel betekent een aanloop tot een algemene publicatie van ieders inkomen.

Terloops werd hierbij dan ook aangestipt dat er een belangrijk verschil in de nederlandse- en franstalige tekst van de Toelichting bestaat want in de franstalige tekst heeft men het alleen over de inkomsten van de parlementsleden. Hij deed nog opmerken dat de publicatie in ieder geval

la publication des revenus aurait de toute façon un effet très néfaste sur l'opinion publique, encore qu'il n'y ait pas tellement d'excès en matière de cumul.

Un autre membre émet la supposition qu'un mémoire de licence qui vient d'être publié a pu avoir quelque influence sur la présente proposition, ce qui est démenti par l'auteur du texte, qui signale que le dépôt est antérieur à la publication dudit mémoire.

L'intervenant fait remarquer qu'ainsi qu'il ressort notamment du mémoire en question, il y a grand nombre de conceptions erronées qui circulent à propos des « cumuls ». Ainsi, on considère par exemple comme un cumul l'exercice simultané des fonctions de questeur et de parlementaire. Avant de déposer la proposition de loi en discussion, il eût fallu évaluer les chances qu'elle avait d'être acceptée et se rendre compte que son rejet pourrait faire naître une certaine suspicion à l'égard de ceux qui émettraient un vote négatif. C'est précisément la possibilité qu'ont les parlementaires d'occuper une certaine position dans la vie professionnelle qui garantit leur indépendance.

L'auteur de la proposition fait remarquer qu'il n'a pas l'intention de mettre en doute l'indépendance de quiconque. C'est là une question purement personnelle, qui ne dépend nullement des revenus de l'intéressé. Il ajoute qu'il n'entend pas davantage empêcher tout cumul, puisqu'aussi bien le cumul peut s'avérer utile dans certains cas. Son unique préoccupation est de mettre un frein à certains excès, de manière à tranquilliser l'opinion publique. Il se rend parfaitement compte qu'il est impossible de faire toute la clarté en un jour. Mais il estime que c'est aux parlementaires de donner l'exemple.

Un commissaire déclare admettre que les intentions de l'auteur de la proposition sont bonnes, et qu'il comprend par ailleurs que l'on appelle de ses vœux la réalisation d'une « maison de verre ». Dans l'état actuel des choses, toutefois, la proposition va trop loin, ou alors elle ne va pas assez loin, dans la mesure où elle vise uniquement les parlementaires. Il conviendrait logiquement de l'étendre aux membres des députations permanentes, aux bourgmestres de communes importantes, etc. De même, il faudrait prendre en considération les revenus privés. En conséquence, il ne peut accepter la proposition sous sa forme actuelle.

Enfin, un membre déclare que si l'on peut effectivement faire en sorte que des choses incompatibles d'un point de vue moral le deviennent également du point de vue légal, la proposition à l'examen va beaucoup trop loin dans certaines de ses dispositions, telles que celles prévues au littéra f).

L'article 1er est ensuite mis aux voix : il est rejeté par 15 voix contre 1.

Le présent rapport a été approuvé à l'unanimité.

Le Rapporteur,
R. MAES.

Le Président,
J. MAES.

een zeer slecht effect op de publieke opinie zou maken, alhoewel er niet zoveel overdreven kumulaties bestaan.

Iemand nog ging van de veronderstelling uit dat een onlangs gepubliceerde licentiaatsverhandeling wel enige invloed op het huidig wetsvoorstel zou kunnen gehad hebben, hetgeen door de indiener tegengesproken werd aangezien de neerlegging van het voorstel dateert van vóór het verschijnen van de betrokken verhandeling.

De commissaris stipte aan dat, zoals o.m. uit deze verhandeling blijkt, heel wat verkeerde opvattingen over de zg. kumulaties in omloop zijn en men b.v. het gelijktijdig uitoefenen van de functie van quaestor als een kumulatie met het lidmaatschap van het Parlement aanziet. Men had bij de indiening van het wetsvoorstel de kansen ervan moeten beoordelen en er zich rekenschap van geven dat bij een afwijzing er een zekere verdenking tegen de afwijzers zou kunnen ontstaan. De onafhankelijkheid van parlementsleden kan juist bevooroordeeld worden door een bepaalde positie die zij door hun beroepsleven bekleden.

De indiener deed hierbij opmerken dat het in zijn bedoeling niet lag de onafhankelijkheid van wie dan ook in twijfel te trekken. Deze is een louter persoonlijke kwestie, trouwens onafhankelijk van de inkomsten van een bepaalde persoon. Hij voegde er aan toe dat het ook niet in zijn bedoeling lag alle kumulaties zonder uitzondering te verhinderen want dat sommige inderdaad nuttig kunnen zijn. Hij beoogde alleen een rem voor sommige overdrijvingen te scheppen, die de openbare mening zou geruststellen. Hij geeft er zich rekenschap van dat de totaliteit van het scheppen van klaarheid niet in één stap te brengen valt. Het paste z.i. echter dat de parlementsleden het voorbeeld zouden geven.

Een commissaris verklaarde aan te nemen dat de intentie van de indiener goed was en men inderdaad voor het tot stand komen van een glazen huis kan zijn. Nu gaat het voorstel echter te ver of niet ver genoeg daar het alleen betrekking heeft op de parlementsleden. Logischerwijze zou men het moeten uitbreiden tot de leden van de bestendige deputatie, burgemeesters van belangrijke gemeenten, enz. Ook de privé-inkomsten zouden moeten bijgevoegd worden. In zijn huidige vorm kan hij het voorstel dan ook niet aanvaarden.

Tot slot verklaarde nog iemand dat moreel onverenigbare zaken inderdaad onverenigbaar kunnen gemaakt worden, maar dat het huidig voorstel in zijn bepalingen o.m. speciaal wat littera f) betreft, veel te ver kan gaan.

Artikel 1 werd vervolgens ter stemming gelegd; het werd met 15 stemmen tegen 1 verworpen.

Dit verslag is met algemene stemmen goedgekeurd.

De Verslaggever,
R. MAES.

De Voorzitter,
J. MAES.